

Sosiaalialan kehittämisyksiköt

Pieksämäki 17.5.2005

Liisa Heinämäki,
projektipäällikkö Stakes

ISO:n järjestämä 'Sosiaalialan kehittämissyksikköjen ensiaskeleet' -seminaari Pieksämäellä 17.5.2005

Tässä koosteessa

Liisa Heinämäen puheenvuoro

ja siihen puheenvuoron aikana osallistujien
kanssa laaditut täsmennykset ja kommentit

(Merkitty ! ja kirjattu punaisella)

sekä päivän toiminnallisen osan yhteenveto.

Mitä ajattelemme kehittämisyksiköistä: Kelpoisuus?

- Millainen yksikkö voi olla kehittämisyksikkö?
 - Oman alan osaaminen eri tasoilla edellytys
- Pitääkö olla valmiiksi erityisen onnistunut?
 - Kehittämisen ja oppimisen prosesseja kaivataan pohjaksi
 - Miten mitataan? Kuka arvioi?
- Yksiköt kilpailuun keskenään ?
 - Säilyykö sopu ?
 - **! Sopu säilyy, kun käydään avointa keskustelua kehittämisyksikköihin kohdistuvista odotuksista ja niiden edellytyksistä**

Mitä ajattelemme kehittämisyksiköistä: Asiakastyö?

- Kehittämisyksiköt ovat asiakaspalveluja tuottavia yksiköitä
 - Ts. toimivia toimintayksiköitä
 - Miten asiakastyö nivoutuu 'julkiseen' kehittämisyksikön rooliin?
 - Mikä on asiakkaan asema ja oikeus?
- Asiakastyön ja palvelujen kehittäminen asiakaslähtöisesti
 - Mitä edellyttää asiakkaiden kohtaamiselta?
 - ! Asiakastyön nousu esiin tuo kehittämisyksiköihin perustyön ytimen
 - ! Asiakasprosesseja tulisi tarkastella asiakaslähtöisesti, tarjoten rakenteet uusille ideoille
 - ! Asiakkaan aito kuuleminen uusien menetelmien tavoitteena

Mitä ajattelemme kehittämisyksiköistä: Seudullisuus?

- Mitä on seudullisuus?
 - Maantieteellistä kartan jakoa ?
 - Seudulla vallitsevien yhteisten olosuhteiden ja edellytysten tunnistamista ?
 - Sopimuksia ja yhteistyötä eri palvelujen kesken ?
 - Seudun asukkaiden näkemistä yhtenäisenä palvelujen asiakasryhmänä ?
 - Henkilötasoinen yhteydenpito ja vuorovaikutus ?
 - vrt. Puroila & Sarvela 2005: seudullisen yhteistyön arviointimalli (julkaisematon)
- **! Seudullisuus (tai alueellisuus tai maakunnallisuus) rakentuu monista tekijöistä; eri substanssialueilla voi olla eri perusta**
- **! Seudullisuuden perustana voi olla asiakkaiden palveluketjut**
- **! Onko sosiaaliala nyt itse määrittelemässä uutta seudullisuutta?**
- **! Seudullisuutta määrittelee myös se, mikä on kehittämissyksikön vaikuttavuusalue - mihin tietoa jaetaan.**

Mitä ajattelemme kehittämisyksiköistä: Kehittäminen?

- Mitä on kehittävä työote?
 - Onko kehittäminen aina pois perustyöstä?
 - Kuuluuko perustyöhön kehittämistä?
- Miten kehittäminen organisoidaan eri yksiköissä, esim.
 - Palvelut, joissa voidaan rytmittää asiakastyötä ajanvarauksella
 - 'Jatkuvan läsnäolon palvelut' (esim. varhaiskasvatuksen lapsiryhmä)
 - Vuorotyön yksiköt (esim. vanhuspalvelut)
- Mitä resursseja kehittäminen edellyttää?
 - Aikaa, osaamista, organisointia..

! Kehittäminen edellyttää myös...

! Asennetta

! Yhteistyötä ja verkostoja

! Analyysiä siitä, missä nyt ollaan: Osaamisen tarve on laaja, tulee pystyä tavoitteen asetteluun

! Kehittämisyksikön yksi ominaisuus on tehdä perustyötä sitä jatkuvasti kehittäen, ja sen osaaminen on myös seudulle välitettävää osaamista

Mitä ajattelemme kehittämisyksiköistä: Tutkimus?

- Mitä on käytännön tutkimus?
 - Tutkimusta tehdään eri tasoilla ja tavoilla:
 - kartoittavaa, kuvailevaa, vertailevaa, selittävää tutkimusta
 - teoreettinen tutkimus vs. empiirinen
 - määrällinen vs laadullinen (teoria- tai ilmiölähtöinen)
 - Käytännön tutkimus voi nivelyä esim:
 - omiin kehittämisen tarpeisiin ja kokemuksiin
 - oman innovaation ja osaamisen kuvaamiseen
 - Tapoina
 - opiskelijayhteistyö, ulkopuolinen tutkija, osallistuminen muihin tutkimusprosesseihin..

! Tapa ohjata opiskelijoita, esim. aihepankki, ideapankki - DIAK jo toteuttamassa

! Pulmana kehittämishankkeiden ja opintojen aikataulullinen rytmittäminen - pysyvä kehittämysyksikkö olisi tässä ratkaisu

! Kehittämishankkeisiin / kehittämiseen mukaan tutkimus, ei vain päättyvän hankkeen arviointitutkimuksta

Mitä ajattelemme kehittämisyksiköistä: Tiedon jakaminen?

- Kehittämisyksiköiden tehtävä on alueellaan toimia tiedon tuottajina ja jakajina
 - Ajankohtaisen tutkimustiedon seuraaminen - yhteistyöverkostoina alueen oppilaitokset, yliopistot, Stakes..
 - Toiminnan kehittämisen kannalta tarpeellisen tiedon tunnistaminen
 - Tiedon välittäminen alueen yksiköihin - verkostot ja yhteistyötahot
- Miten tämä tehtävä organisoituu yksiköiden perustehtävään vs. kehittämistehtävään?
 - Tärkeää suunnata käytäntöön kytkeytyvään tietoon
- **! Tiedon jakamisen sijasta olisi hyvä puhua vastavuoroisesta tiedon vaihtamisesta**
- **! Kehittävä työote sisältää tiedon tuottamista - asiakaspalaute ja arviointi**

Miten jäsenämme kehittämisyksiköitä?

Kehittämisyksiköt voivat olla esim

- yksittäisiä vahvoja yksiköitä, joissa tietoa ja osaamista kehitetään keskittymällä kehittämis- ja tutkimushankkeisiin, ja tuotoksia jaetaan muille
- Verkostoja, jotka kokoavat alan henkilöstöä tutkimus -ja kehittämishankkeisiin, vertaistukeen, asiantuntijaverkostoihin
- Seudullisia erityispalveluja tuottavia yksiköitä, jotka kehittävät palveluita ja verkostoivat seutukunnan henkilöstöä
- Useiden eri kuntien toimintayksiköiden muodostama kokonaisuus

Tai joitain muuta?

!Aika näyttää, mihin kehitytään.

Mihin kytkemme kehittämissyksiköt?

Käytännön kentän / kuntien kokema kehittämisen tarve perustana

- ▶ käytännön kytkentä

Kuulumisen osken ja kuntien laatimaan toimintasuunnitelmaan ja sen painopistealueisiin (hankeprosessit)

- ▶ oske -kytkentä

Rahoituksen perustana STM:n asettamat painopistealueet

- ▶ valtakunnallinen / läänitason kytkentä

Kehittämisen tuki oppilaitoksista

- ▶ koulutuksen kytkentä

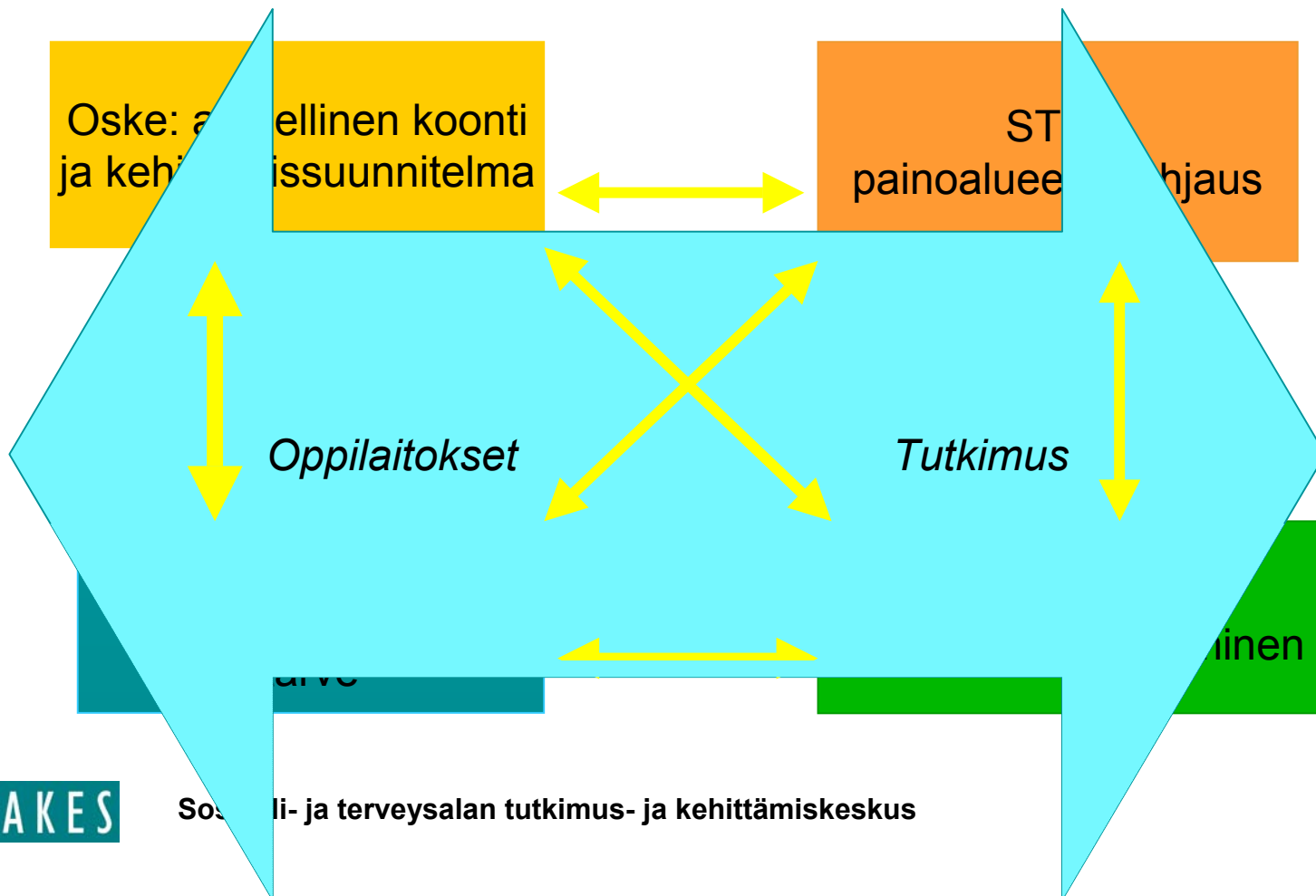
Tutkimuksen tuki oppilaitoksista, yliopistosta, Stakesista

- ▶ tutkimuskentän kytkentä

Oman alueen säädökset, laadun kriteerit ym.

- ▶ oman substanssialueen kytkentä

Hankekehä -mihin yksiköt sijoittuvat?

Lopuksi: mikä mitäkin on?

Mikä on sosiaaliala?

Mitä on kehittäminen?

Vallitseeko näistä yhteinen ymmärrys?

Yhteenveto päivän toiminnallisen osion sisällöistä 1/2

Keskeisinä teemoina esiin nousivat:

1. Seudullisen kehittämissyksikön tunnistaminen: Ei aina palveluja tuottava (= ne peruskunnasta pois vievä) vaan yksikkö, joka tuo seudulle osaamista (esim. asiakasprosessien tunnistamista, kehittämisen kytkemistä perustyöhön, verkostoitumista jne), eli **osaamista tuottava ja tukeva** yksikkö

2. Tarvekeskustelu: Kenen tarpeesta lähtevää kehittämistä? Asiakkaalla (hänen näkemänään vai työntekijän näkemänä?), työntekijällä, sosiaalijohdolla, kuntajohdolla, maakuntatasolla.. kaikilla voi olla eri näkemys kehittämisen tarpeesta.

Myös rakenne ja sisältö nousevat esiin: palvelurakenteen kehittäminen lähtee erilaisista tarpeista kuin sisällön kehittäminen, esimerkkinä vanhusten hoidon porrastus vs. vanhuksen kohtaamisesta lähtevä kehittämishalu ja -tarve.

Yhteenveto päivän toiminnallisen osion sisällöistä 2/2

3. Sisällön ja rakenteen tunnistaminen erilaisina prosesseina nousi muutenkin vahvasti esiin: myös ohjaamisessa, käynnistämisessä, vastuunotoissa. Vastuut ja organisointitehtävät tulisi jakaa sekä rakenteen että sisällön osalta eri toimijoiden kesken.

4. Tiedottaminen on kriittinen kohta: ennen kuin kehittämistarpeita päästään tunnistamaan, yksiköitä ideoimaan jne. pitää niistä tiedottaa. Tiedottaminen tulisi suunnitella ja rakenteistaa valtakunnallisesti, oskeverkostossa ja kuntien tasolla systemaattisesti.